

Együtt a madarakkal!

*Minimum 4x60 perces előkészítő
komplex foglalkozás és madárleső kirándulás
(magyar, természetismeret, hittan, vizuális kultúra,
technika, testnevelés)*

Miről szól ez a tanegység?

A gyerekeknek ritkán van lehetőségük a madarak megfigyelésére. Egy kirándulás során vagy egy madárles meglátogatáskor azonban ez megvalósulhat. Ez a tanegység ennek a napnak az előkészítésében segít, illetve ötleteket ad a témához kapcsolódó interaktív feladatokhoz.

Áttekintő vázlat

3.1 Vadlibák	60 perc
3.1a Repüljünk a madarakkal!	25 perc
3.1b Vadlibázás	min. 35 perc
3.2 Repülő madár	min. 120 perc
3.2a Röpképek	min. 20perc
3.2b Szárnyjáték	15 perc
3.2c Szárnyra kelnek, mint a sasok	15 perc
3.2d Repülő madár	min. 70 perc
3.3 Átváltozások	min. 60 perc
3.3a Voltál-e?	10 perc
3.3b „Bogarászás”	min. 15 perc
3.3c Madármegfigyelés	min. 35 perc
Összesen:	min. 4x60 perc

Előkészületek

A tanegység tevékenységei egy madárleső kirándulást készítenek elő, illetve egyes részeit a kirándulás során, kint a szabadban is elvégezhetjük. A multimédiás anyagokat kint csak akkor tudjuk megnézni, ha megosztjuk a tankocka linkjét vagy QR-kódját és a gyerekek a telefonjukon nézik meg a felvételt.

A repülő papírmadár modelljének elkészítése alapos, elmélyült munkát igényel, ezért ezt külön egységnek tekinthetjük, és szervezhetjük így a napot (például egy táborban).

3. tanegység

FELDOLGOZOTT MŰVEK

Szabó Lőrinc: *Vadliba*
Miklya Zsolt: *Há/vé*
Kuczka Péter: *Árnyjáték*
Szárnyra kelnek, mint a sasok – Ézsaiás könyve
40,28–31
László Noémi: *Fogócska*

MIT KÉSZÍTSEK ELŐ?

Internet, projektor, hangfal

Szöveggyűjtemény

Füzet, íróeszköz

Kockás lapok, filctollak
Rítmushangszerek
Madárhatározók
Fényforrás (lámpa, Nap)
Madármodell készítésének anyagai, eszközei

JEGYZETEIM

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek ismerjék meg jobban a vadlibákat, kapjanak kedvet a márdármegfigyeléshez.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Videofilm megtekintése
Mímes-mozgásos játék
Versek olvasása, értelmezése
Szógyűjtés, információgyűjtés
Sorminta tervezése
Mozgásos játék hangadással
Hangjáték, hangkompozíció a versrítmusra
Kreatív írás: vers, mese, imádság

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHEZ A FELADATHOZ?

Kockás lapok, filctollak
Ritmushangszerek

FELADATOK LEÍRÁSA

3.1 Vadlibák

3.1a Repüljünk a madarakkal!

Sokunk vágya a madarakkal repülni. A videofelvételen egy zajtalan repülő-eszköz segítségével a vonuló madarak között repülhetnek a bátor vállalkozók. Nézzük meg a *Repülés a madarakkal* című tankockát, és figyeljük meg a gyerekek, melyik madár hogyan repül! (A tankockák elérhetők a reftantar.hu-n a szöveggyűjtemény oldalán.)

Ezek után álljunk körbe, vagy helyezkedjenek el a gyerekek elszórtan, jó távol egymástól, és keringő, futó mozgással, illetve karcsapásokkal imitáljuk a madarak repülését, amit a videofilmen láttunk!

- Gyors karcsapásokkal, mint a vadludak.
- Szélesebb karcsapásokkal, mint a darvak.
- Feküdjünk rá a szélre, és vitorlázzunk, mint a vadkacsák!

Most utánozzunk olyan madarakat is, melyeket nem láttunk a videón!

- Legyünk énekesmadarak, és a verdessünk aprókat a szárnyunkkal!
- Legyünk kolibrik, akik nagyon gyorsan, körkörösén mozgatják a szárnyukat!
- Legyünk sasok, akik szítálva repülnek!

Megfigyeltük-e, hogy milyen alakban repültek a vadludak? Ha nem, megnézhetjük a *Vadludak repülése* című tankocka képén.

A gyerekeket osszuk 10-12 fős csoportokra, amelyeknek az lesz a feladatuk, hogy mutassák be a vadludak repülését: tegyenek meg egy adott távolságot össze- rendezetten, V-alakban mozogva úgy, hogy nem foghatják meg egymás kezét! Mozgás közben kommunikálhatnak, hiszen a vadludak is azt teszik. Erre öt perc felkészülési időt kapnak.

Amikor készen vannak a bemutatóval, beszéljük meg, mi kellett ahhoz, hogy többen összerendezetten, V-alakban tudjanak mozogni! Fontos, hogy szóba kerüljenek a következők:

- szükség volt egy vezetőre, akire figyeltek;
- mindenkinek meg kellett határozni a helyét;
- a szabályokat mindenkinek meg kellett tartani, nem volt lehetőség az „egyéni-eskedésre”;
- figyelni kellett egymásra, szükség esetén korrigálni kellett a mozgást, hogy a V-alak megmaradjon.

JEGYZETEIM

3.1b Vadlibázás

A gyerekek olvassák el újra **Szabó Lőrinc: Vadliba** című versét, amivel már találkoztunk a júliusi első témánkban, a vízparti kirándulás során (11-0/1)! Figyeljük meg a vers képét, formáját, ami kitárt szárnyú vadlibákra emlékeztet! (A kezdő és záró, vagyis a szélső sorok hosszabbak, mintha kitárt szárnyak lennének.) Csak egy kicsit kéne még rajta formázni, hogy a vadlúdcsapat képét is kiadja (érdemes vetítésre előkészíteni, és levetíteni így a verset):

Vivivi-lululu! – Nincs hiba:
fürdik a hajnali vadliba.
Háza nád és
fészke sás,
hangja könnyű
csivogás;
ha rádörrent
a vadász,
akkor se megy
világgá,
csak kiált, hogy:
Gigágá!
S repül a rétre, zöld lagziba,
s ott legel estig a vadliba.

Olvassuk el **Miklya Zsolt: Há/vé** (Há per vé) című versét is, és figyeljék meg a gyerekek, milyen szerepe van benne a V-nek, V-alaknak!
Melyik az a betű, illetve hang, aminek hasonló szerepe van?
Gyűjtsük össze, mi mindent jelöl a há és a vé!
Folytassuk a szógyűjtést! Mi az, ami illene még a versbe hával és vével?

Ezek után a gyerekek kis csoportokban dolgozzanak! Lehetőleg maguk válasszák ki, hogy melyik csoporthoz akarnak csatlakozni!

1. csoport (*verbális-nyelvi, természeti intelligencia*)

Keressék meg és gyűjtsék ki a két versből a vadlibáról szóló információkat!

2. csoport (*logikai-matematikai, vizuális-térbeli intelligencia*)

Egy kockás lapra tervezzenek sormintát a vadludak vonulása alapján! Példaként egy gyimesi párnavég mintázatát láthatjuk a *Sorminta V-alak felhasználásával* című tankockán (elérhető a reftantar.hu-n a szöveggyűjtemény aloldalán). A tervezést érdemes színesben, filccel, kockás papírra elvégezni. Többféle minta-variáció is készülhet.

3. csoport (*mozgásos, zenei-ritmikus, kapcsolati intelligencia*)

Kommunikáljanak a vadludak nyelvén, vivivi-lululuzva!

Majd ismételjék meg a ludak vonulását V-alakban (kézfogás nélkül), de most már hangot is adjanak hozzá!

4. csoport (zenei-ritmikus, kapcsolati intelligencia)

Ritmushangszerekkel kísérve adják elő a *Há/vé* című verset, aminek erőteljes ritmikája van! Szóló és kórus váltakozásával, sőt dallammal, dallamos szövegmondással is próbálkozhatnak.

5. csoport (önismereti, egzisztenciális intelligencia)

Írjanak verset, mesét vagy hálaadó imát, amiben a vadludak szemszögéből mesélik el egy napjukat!

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A gyerekek csodálkoznak rá a madarak röptére

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Madarak röpképének megismerése
Árnyjáték kézzel, karral
Vers olvasása, értelmezése, szójátékok felfedezése
Beszélgetés a madár, szárny, repülés, sas képeiről az emberre vonatkozóan
Bibliai párhuzamok értelmezése
Mobil madár készítése papírból

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Madárhatározók
Fényforrás (lámpa, Nap)
Madármodell készítésének anyagai, eszközei

3.2 Repülő madár

min.
120 perc

3.2a Röpképek

Nézzük meg a versekben, illetve a videofilmekben szereplő madarak röpképét! Ehhez a legjobb, ha kikölcsönzünk néhány madárhatározót, amiben a gyerekek kis csoportokban saját maguk is bogarászhatnak.

Használhatjuk a *Madarak röpképe* című tankockát is madárhatározó helyett vagy azzal együtt, összefoglalásként (elérhető a refntantar.hu-n a szöveggyűjtemény aloldalán).

min.
20 perc

Vedd figyelembe!

A refntantar.hu-n elérhető egy online madárkereső (névre és fajra lehet benne keresni) és profi madárhatározó alkalmazás is a Magyar Madártani Egyesület fejlesztésében.

15
perc

3.2b Szárnyjáték

Próbáljuk ki, milyen madár-árnyröpképet tudunk csinálni a két kezünkkel és egy lámpával (mintarajz elérhető a refntantar.hu-n a szöveggyűjtemény aloldalán)!

Kint a szabadban a két karunkkal is kipróbálhatjuk a szárnyjátékot (fényforrás a Nap, árnyékvető a kar).

Olvassák el a gyerekek **Kuczka Péter: Árnyjáték** című versét, és figyeljék meg, milyen szerepet játszik benne a szárny-árny szójáték!

Mit játszik a versbeszélő? Mit jelentenek számára a madarak? Mit szeretne nagyon? Mi akadályozza meg benne?

Mit gondoltok, hogyan tud az ember mégis repülni? (Eszköz nélkül, tehát most nem a repülő szerkezetekre gondolunk.)

Mi az, ami a magasba repítheti? (A képzeletet, a hitet hasonlíthatjuk a repüléshez is.)

3.2c Szárnyra kelnek, mint a sasok

15
perc

Nézzük meg a *Szárnyra kelnek, mint a sasok* című tankocka két videóját, olvassuk el az igéket, és vitassuk meg, miért lehet Istent és az Istenben bízót embert a sashoz hasonlítani (a tankocka elérhető a reftantar.hu-n a szöveggyűjtemény aloldalán)!

A szöveggyűjteményben található igerészlet: *Szárnyra kelnek, mint a sasok Ézsaiás könyvéből (40,28–31)* teljesebben bemutatja az Isten-ember kapcsolatot – olvassuk el!

- Éreztétek-e már ti is, hogy elhagy, elfogy minden erőtök? Mi adott erőt ekkor?
- Hogyan tudunk Istenhez fordulni egy ilyen helyzetben?
- Magatokban gondoljátok végig, miért és kiért lenne jó Isten segítségét kérni és kapni! Forduljatok hozzá bátran a kérésetekkel!

3.2d Repülő madár

min.
70 perc

Készítsenek párban a gyerekek mozgó, repülő madarat!
A forrásoldalon megtaláljuk a mozgó madár elkészítésének módját angol nyelven, képekkel, sablonrajzzal ellátva (elérhető a reftantar.hu-n a szöveggyűjtemény aloldalán).

A madarat készíthetjük A/4-es műszaki kartonból, de nagyobb méretben, hullámpapírból is. Munkafázisok:

- Rajzoljuk rá a papírra külön-külön a madár testét és két szárnyát! A rajzolásban segítenek a röpképek.
- Ha színes madarat szeretnénk, fessük ki temperával, és várjuk meg, míg megszárad!
- A képeken látható módon fűzzük össze a szárnyakat! Ha van rá lehetőségünk, függesszük is fel valahova a madarakat! (Az X-jelek az illesztési és felfüggesztési helyeket jelölik.)

Vedd figyelembe!

A tanegység kézműves része nem vihető ki terepre (legfeljebb az udvarra vagy egy tág teraszra).

Ha magasra függesztjük fel a madarakat, akkor figyeljünk rá, hogy a festett oldala kerüljön alulra, vagy fessék ki a gyerekek a madarak mindkét oldalát!

Az összefűzésnél és felfüggesztésnél nem árt, ha van felnőtt segítségünk.

MIT AKARUNK ELÉRNI?

A mikrokörnyezet és a madarak megfigyelése.

MIT FOGUNK CSINÁLNI?

Vers meghallgatása,
képzetjáték
Mikrokörnyezet megfigyelése
Madármegfigyelés

MIRE VAN SZÜKSÉGÜNK EHHEZ A FELADATHOZ?

Esetleg nagyító
Madárhatározó

3.3 Átváltozások

min.
60 perc

3.3a Voltál-e?

A gyerekek heveredjenek le a fűbe, és hunyják le a szemüket! Olvassuk fel nekik **László Noémi: Fogócska** című versét, és kérjük meg őket, hogy képzeljék el, amit hallanak!

Majd képzeljék el, hogy átváltoznak azzá, amiről a vers egyes kérdései szólnak! Olvassunk el újra lassan minden egyes kérdést!

10
perc

Miután másodszor is elolvastuk a verset, nyissák ki a szemüket, üljenek fel, és meséljenek róla, mit láttak!

3.3b „Bogarászás”

Forduljanak hasra a fűben a gyerekek, és figyeljék meg a fűszálak közötti mikrovilágot! Az se baj, ha viszünk nagyítót. Mondják el, mi mindent fedeznek fel!

min.
15 perc

3.3c Madármegfigyelés

Forduljanak ismét hátra, és figyeljék meg az égen átrepülő madarakat! Azután keressük meg, és foglaljuk el a madármegfigyelő helyet, és kezdődhet a madárles!

min.
35 perc

Vedd figyelembe!

Bogarászásra, madármegfigyelésre több időt is adhatunk. Kirándulással, sétával egybekötve a feladatidő a többszörösére növelhető.

JEGYZETEIM